

Szanowni Czytelnicy,

oddajemy do lektury kolejny, trzydziesty, tom „Rocznika Polsko-Niemieckiego”. Nie ma on charakteru tematycznego, poświęcony jest różnym zagadnieniom niemieckim i polsko-niemieckim od czasów II wojny światowej do chwili obecnej.

Otwiera go tekst Magdaleny Bartkowiak-Lerch, będący refleksją nad rozwojem etnolektu śląskiego, stanem badań nad nim i argumentami padającymi w dyskusji za i przeciw uznaniu go za język regionalny. Autorka pyta także o celowość tego uznania, apeluje by traktować śląską tożsamość, wraz z językiem, jako kulturowe bogactwo, a nie zagrożenie separatyzmem.

Dla Agaty Kałabunowskiej – autorki książki *Skrajna prawica we współczesnych Niemczech*, której omówienie znajdują Państwo w dziale recenzji – koniec długiego okresu sprawowania urzędu kanclerskiego przez Angelę Merkel był inspiracją do zastanowienia się nad zwalczaniem ekstremizmu prawicowego i politycznej radykalizacji w latach 2005–2021.

Dwóch autorów zajmuje się problematyką związaną z II wojną światową. Maria Bula analizuje pamięć w Republice Federalnej Niemiec o niemieckich jeńcach wojennych w RFN w latach pięćdziesiątych XX wieku, wykorzystując przekazy o organizowanych dniach i tygodniach pamięci o jeńcach. Natomiast w części „Studia, Dokumenty i Materiały” Piotr Madajczyk zastanawia się nad historią społeczną obozu w Gusen, nad tym, jakich zagadnień powinny dotyczyć przyszłe badania, jakie nowe pytania badawcze należy formułować, a także czy i jakimi źródłami dysponujemy, aby udzielić na nie odpowiedzi.

Ostatnią grupę tworzą dwa teksty dotyczące problematyki reparacji i odszkodowań. Węgierska historyk, Ágnes Tóth, w *Einige Fragen der individuellen Entschädigung der Ungarndeutschen (1989–1992)* przedstawia historię przyznanych po przełomie 1989 roku odszkodowań dla Niemców węgierskich. Opisuje ją z perspektywy nie odgórnych regulacji dotyczących odszkodowań, a grupy społecznej starającej się o realizację jej interesów. Podkreśla także znaczenie starań o przywrócenie w tej grupie pamięci o powojennych losach Niemców węgierskich. Tekst Simona Andre Kleina *The Instrumentalization of the Right to Reparation and Dealing with the Past between Germany and Poland* poświęcony jest aktualnym relacjom polsko-niemieckim i znaczeniu, jakie mają w nich reparacje i pojednanie.

Życzymy interesującej lektury

Redakcja